

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappen	s 2	Merkesystemet	s 8
Hva skjer / Veinavn	s 3	En overlærers oppgaver	s 10
Suppe på nytt sted...	s 4	Sjøormen i Aurevann	s 11
Avduking av milestein	s 6		

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:
Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:
Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1-3

Kontortid:
Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924

AkersDølen's redaksjon:
Kristian Skaane
Sigrun Opheim
Arvid A. Larsen

Styret:
Leder og ansv.red.:
Bjørn H. Syversen
Nestleder: Jan Arne Tangerud
Kasserer: Arvid A. Larsen
Sekretær: Karin Henden
Styremedlemmer:
Guri E. Bramness
Anne Finhammer
Per Furuseth
Kristian Skaane
Varamedlemmer:
Kjartan Eide
Sigrun Opheim
Design/Trykk:
Gjerholm Design

Fra Stabburstrappen

Pilegrimsleden merket og milestein avduket.

Groruddalen Historielag fyller i år 30 år. Styret ønsket å gi en varig gave til Groruddalens befolkning, og gikk inn for å få satt opp en milestein i grorudgranitt utenfor Furuset kirke.

Steinblokken ble hugget ut i det gamle steinbruddet ved Trondheimsveien, sendt til Nordmøre for å bli skåret ut nøyaktig, flammet, polert og sandblåst og satt på plass utenfor Furuset kirke. Mange kulturinteresserte mennesker visste ikke at det gikk en pilegrimsled gjennom Groruddalen. Etter de nye reglene for merking av pilegrimsleder skulle topene på stolpene males røde. Dette ble gjort på dugnad av historielagets medlemmer.

For å få satt opp 16 nye pilegrimsstolper, søkte vi om 100 000 kroner fra bydel Alna. I tillegg hadde vi satt av 50 000 kroner til et pilegrimsfond til vedlikehold av pilegrimsleden. Vi kontaktet den entreprenøren som hadde satt opp stolpene forrige gang. Han fikk satt opp 16 nye stolper.

Revitalisering av pilegrimsleden gjennom Groruddalen skulle være ferdig til lørdag 18. juni. Da skulle en gruppe pilegrimer sendes ut fra Middelalderfestivalen på Sørenga etter avtale med leder for pilegrimssenter Oslo, Roger Jensen. Flere av pilegrimene skulle gå helt til Nidaros og være framme den 29. juli (Olsok).

Akers Avis ga oss førstesideoppslag fredag 17. juni, og det kom mange tilskuere til avdukingen av milesteinen. Pilegrimene fikk en omvisning i kirken av leder for menighetsrådet på Furuset. Menigheten serverte kaffe og vafler. Furuset skoles musikkorps spilte. Under seremonien hilste Hartvig Opsjøn fra bydel Alna, varaordfører Aud Kvalbein gratulerte Groruddalen Historielag med 30-årsjubileet og undertegnede redegjorde for arbeidet med merkingen av pilegrimsleden og milesteinen.

Groruddalen har fått et nytt kulturminne. Etter dette håper vi at flere vet om at den historiske pilegrimsleden fra Oslo til Trondheim går gjennom Groruddalen.

Jan Arne Tangerud. Leder for revitaliseringen av pilegrimsleden gjennom Groruddalen.

*Forsidefoto: Den nye milesteinen utenfor Furuset Kirke.
Fotograf: Kristian Skaane.*

Hva skjer?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Søndag 21. august kl. 11:00 og utover	Bånkall Gård	FAMILIEDAG med aktiviteter for alle. Følg med i Akers Avis Groruddalen.

Det tas forbehold om endringer i programmet!
Velkommen til våre arrangementer! Følg med på nettsiden www.grohi.no

“Lokalhistorie er spennende!”

Husk å melde adresseforandring!

Veinavn i Groruddalen

På Karihaugen/Ellingsrud-åsen har man samlet den norske malerelite, og Akers-Dølen starter med Harald Sohlbergs vei, en blindvei sørvestover fra Henrik Sørensens vei, som fikk sitt navn i desember 1969.

Veien er oppkalt etter maleren Harald Oscar Sohlberg som ble født i Christiania 29. nov. 1869, og døde 19. juni 1935 i Vestre Aker. Harald Sohlberg arbeidet med oljemaleri, akvarell, tegning, litografi og radering. Sohlbergs meget kjente maleri, Vinternatt i Rondane, henger i Nasjonalgalleriet.

Kilder:

- Oslo Byleksikon, IV utg.
- Leksikale oppl.

Servering av suppe på nytt sted...

*Kristian Skaane og Karin Henden serverer pilegrimssuppe.
Foto: Akers Avis Groruddalen*

Søndag 29. mai var det igjen tid for historielagets tradisjonelle vandring på Pilegrimsleden.

Dagen startet friskt med sol og varme og man håpet på at dette kunne gjøre at mange møtte opp til bydelsgudstjenesten som i år skulle være på Nedre Fossum Gård. Dette er fordi bydel Stovner har avviklet sin virksomhet på Øvre Fossum Gård.

Bydelsgudstjenesten er et samarbeid mellom Fossum, Stovner og Høybråten menighet og holdes i forbindelse med Stovnerdagene.

Nå har det blitt kultursal i den gamle låven på Nedre Fossum, og i Stovner frivillighetssentral sine lokaler i første etasje hadde historielaget sitt suppekjøkken.

Det spesiallagde pilegrimssuppen ble servert rett etter gudstjenesten og det var mange sultne munnar å mette. Etter at alle hadde spist ferdig, kunngjorde Jan Arne Tangerud at han ville starte å vandre oppover pilegrimsleden over Gjelleråsen.

12:30 var 10 deltakere klare til å følge med på vandring.

*Gruppen samlet ved siste punkt på vandringen, alle lytter ivrig.
Foto: Jan-Erik Skjeggerud*

Underveis ble det fortalt om skålgropene ved Fossumberget, flere store og små gravrøyser, vei-vedlikehold på 1600-tallet, milorg hytta og Gjellerås Varden, før turen endte ved skansene som stoppet Karl XII og hans menn i 1716.

gjøre. Noen fulgte stien videre over La-haugmoen til baksiden av Gjelleråsen og tok buss tilbake til Stovner. Andre fulgte stien tilbake til lysløypa og sivilisasjonen. Men alle konkluderte med at dette hadde vært en flott og lærerik tur.

Etter dette var det fritt hva man ønsket å

✚ Kristian

GRASROTANDELEN ^{AS}

I 2010 fikk vi inn kr. 4618,-. Blir du med i år?

Ta med denne strekkoden til din nærmeste tippekiosk for å støtte Historielaget

Avduking av milestein, for pilegrimsleden fra Oslo til Nidaros

Milesteinen er avduket. I forgrunnen fra venstre leder for Pilegrimsenter Oslo Roger Jensen, varaordfører Aud Kvalbein, prosjektleder for revitalisering av pilegrimsleden gjennom Groruddalen Jan Arne Tangerud (med pilegrimshatt) og fungerende biskop Olav Dag Hauge. I bakgrunnen en del av pilegrimene som skal gå videre til Trondheim. Foto: Vidar Noreng

Lørdag 18. juni kl 15:30 var 60 - 70 personer, i tillegg til 14 musikanter fra Furuset skolekorps og 21 pilegrimer møtt fram til seremonien. Pilegrimene hadde gått fra Mariakirken til Furuset kirke for å bivåne avdukingen av milesteinen.

Akkurat i det fungerende leder i Groruddalen historielag Jan Arne Tangerud ønsket alle velkommen, passerte to store helikoptre, og Jan Arne var kjapp med sin kommentar: "de hilser også dette arrangementet"! Han fortsatte med å informere

om at GH i anledning sitt 30 års jubileum ønsket å gi en "håndfast gave" til Groruddalen. Næmlig denne milesteinen.

Han introduserte deretter de 14 representantene fra Furuset skoles musikkorps, som spilte tre nummer, det avsluttende var "Furusetsangen."

Deretter hilste Hartvig Opsjøn fra Alna bydel. Han takket for frammøte og sa at bydelen er opptatt av å ta vare på kulturminnene. Derfor ble det gitt et bidrag på

kr. 100.000,- til GH til milesteinen og opprusting av pilegrimsleden.

Han understreket viktigheten i historielagets arbeid, hilste fra Furuset menighet og takket Akers Avis for all oppmerksomhet, bl.a. i gårsdagens avis med en flott midtside om pilegrimsleden.

Så fikk varaordfører Aud Kvalbein ordet og hilste fra Oslo by. Hun fremhevet at det nå står to milesteiner i Oslo. Det er slik det skal være når vi er landets hovedstad. "Tradisjonen med milesteiner går helt tilbake til Romertiden. En stein som dette er et sted for hvile, og det er naturlig at den står ved en kirke," sa hun. Hun understreket arbeidet GH gjør for å lære oss om vår fortid. "Jeg er spesielt glad for at steinen er laget i Groruddalsgranitt. Tusen takk til Akers Avis for oppslaget i går og så gratulerer jeg GH med 30 års jubileet. "Jeg håper dere vil holde på i mange år fremover. Gratulerer også med 10 års jubileet for pilegrimsleden", avsluttet hun.

Jan Arne gav en kort orientering om bakgrunnen for etableringen av pilegrimsleden. Om første milesteinen som ble satt ned for 10 år siden og om arbeidet med restaureringen av leden og anskaffelsen av denne nye milesteinen. Han takket, som de andre, Akers Avis og Hjalmar Kieland, som var til stede. Takk til bydel Alna, til Olav Rønne og Roger Jensen, leder av det nye Pilegrimssenteret i Oslo (en av de 21 pilegrimene). "Da er vi klar for avduking av "den vakreste milesteinen i Norge", og det skal utføres av to personer, domprost Olav Dag Hauge og varaordfører Aud Kvalbein. Dette er verdiskaping! "

Så ble kledet, som hadde dekket steinen, fjernet, til stor applaus. Milesteinen ble fotografert og kommentert, og for de som ønsket det, var det kaffe og vafler i kirken. Hele seremonien foregikk uten at det kom en regndråpe!

Ref. Sigrun Opheim

Varaordfører Aud Kvalbein og fungerende biskop Olav Dag Hauge foretar avdukingen.
Foto: Vidar Noreng

Merkesystemet for Pilegrimsleden i Norge

MERKEELEMENTENE

MILESTEIN

STOLPE

STIKKE

SJABLON

HENGER

STÅER

KLISTREMERKE VEGGPLATE

Merkesystemet er en felles veileder for hvordan dagens merking skal forbedres og hvilke elementer som skal erstatte de gamle når utskifting er påkrevd. Der merkestolper o.l. fortsatt er i god stand skal forskriftenes rødfarge påføres og tilpassinger gjøres etter beste skjønn, slik at merkesystemets intensjoner om samordning, mellommerking og brukbarhet i begge retninger oppnås.

Samordning og gjenkjenning: Hovedelementer er logo, materialbruk og farge knyttet til et begrenset antall merkevarianter.

Mellommerking: Vandrerer (den fremmede) må få hyppige bekreftelser på at han/hun er på rett vei.

Bekreftelser kan være nødvendige ned til for hver 2-300m! Merkeelementene må være tydelige, lette å bære ut og montere, enkle og rimelige å skifte ut.

Begge retninger: Pilegrimen skal hjem igjen! Regionalt og lokalt er begge retninger aktuelle! Vis omtanke ved merking i kryss!

Universell utforming: Bevisst bruk av det-

hvite plastmerket med logo i kontrast mot rustrød bakgrunn øker brukbarheten for synshemmete og rød-/grønn fargeblinde, samtidig som hyppig logobruk gir gjenkjenning for langvandreren og bevisstjøring lokalt. Pilotprosjekt Pilegrimsleden – en del av Verdiskapingsprogrammet

”Verdiskaping på kulturminneområdet”

Hentet fra Merkesystemet for Pilegrimsleden. Utgitt av Pilotprosjekt Pilegrimsleden, april 2010.

Kristian.

MILESTEINEN

- I hver kommune
- På et sentralt punkt langs leden og i kommunen

HOVEDMERKING

STOLPE

98 x 148 mm

Som før!

90-120 cm over bakken!

Støpejernsplate

Rødt stolpehode

Rød pil mot Nidaros!

Stolpene med støpejernslogoen skal brukes der de står i dag. Utskifting / oppussing der det er nødvendig. Nye stolper, med logo og pil, plasseres der det er nødvendig for å understreke retningsforandringer fra hovedvei og -sti, primært i og nær bebygde og trafikerte strek. Høyden over bakken vurderes, bl.a. i forhold til vegetasjon, for å sikre synlighet.

En overlærers oppgave er svært variabel og omfattende...

Overlærer Haug skjenker kakao til elever i anledning av skolens 50-års jubileum. Fotograf: Ukjent.

Fra Anne Finhammer har jeg fått tilsendt denne artikkelen med illustrerende bilde. Edvin Haug var overlærer på Grorud Skole fra 1947 til 1962.

Til foreldre i Grorud skolekrets.

Interessen for kulørte hefter og blader går for tiden som en farsott blant elevene, ikke bare her på Grorud, men rundt om i hele Oslo, ja, utover hele Østlandet. Barna har med seg slike blader på skolen og det hender at de er så opptatt av disse bladene at det går ut over undervisningen.

I lærerråd i dag ble vi enige om å forby barna å medbringe slike uvedkommende ting på skolen. Gjør de det likevel, skal lærerne konfiskere slike blader og hefter, som så

vil bli brent. Vi ber herved om foreldrenes støtte, så vi kan få stoppet denne uskikken.

Med det samme vil vi også nevne at det ifølge Skoleinspektatets bestemmelse er forbudt å kaste på stikka på Skoleplassen, da det som regel blir spilt om penger.

Til slutt må vi be om at hjemmene vil påse at barna ikke tar med alle sine skolebøker i veskene hver dag. Enkelte av bøkene brukes jo bare et par ganger i uken. Tas de med hver dag blir det et unødvendig slit på bøkene.

Grorud den 13. mars 1953
Sign. Edvin Haug, Overlærer

Sjøorm i Aurevann ?

Her følger en liten historie som plutselig dukket opp hos redaktøren. Jeg vet ikke hvem som har opplevd dette, men det kunne være meget gøy å finne det ut...

Det er lenge siden nå, kanskje 30 år. På tide å få denne historien trykket før den blir glemt.

Jeg var på vei hjem etter en tur i marka. Jeg hadde gått litt hardt opp den vanskelige kleiva i det nord-østre hjørnet av Aurevann og var ganske andpusten. Derfor tok jeg meg en hvil på en stein hvor jeg hadde utsikt over sjøen. Men her er terrenget så bratt at du ser ikke stranda samtidig med sjøen over tretoppene der jeg slo meg ned. Sola hadde kanskje gått ned bak skogen i vest. Alt var fredelig og stille...

Da hørte jeg plutselig et kraftig plask i vannet nedenfor meg, og 2 - 3 sekunder etterpå så jeg en båt som skjøt fart mot vest. Hva annet kunne det være en en båt? Nei, en båt så klart. Jeg så tydelig to store padleårer foran og regnet med at det var to gutter som skulle padle kanoen.

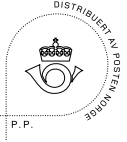
Gutta hadde gått seg fast mot det bratte fjellet og måtte sette båten på vannet for

å komme videre. Det var vanskelig å bedømme avstanden til båten - og størrelsen var derfor usikker. Jeg fulgte nøye med farkosten og så snart at det var ingen gutter i båten, men de store årebladene var der fortsatt, og båten hadde kurs rett over sjøen. Den beveget seg lydløst, med jevn fart. Det måtte være et dyr som svømte med beina rett ned var den ideen jeg fikk da farkosten var midtveis på vannet. Men de store ørene. Hva slags dyr kunne dette være ?

En sjøorm! Hvor store ører har en sjøorm? For meg var sjøorm et helt ukjent dyr. Likegodt å å regne med at det var en sjøorm. I Aurevann! Utrolig! Den hadde stø kurs mot land, og da skulle jeg snart få vite hva slags bein den hadde, om det var et landdyr eller om den hørte sjøen til. Snart labbet den opp på det tørre med lange bein.

FØRST DA VAR DET JEG HUSKET AT ENKELTE ELGER HAR FJØLHORN...

Den som kjenner til historien eller har opplevd dette, kan sende en mail til:

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

Bestillings skjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Kryss av på nedenstående bestillings seddel og vi sender deg årbøkene i posten.

Eller du kan bestille bøkene på vår nettside www.grohi.no.

Pris per bok kr. 120,-. Årbok 1985 og 1987 kr. 100,-.

Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende (kryss av):

☐ Årbok 1985	☐ Årbok 1995	☐ Årbok 2002	☐ Årbok 2009
☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1996	☐ Årbok 2003	☐ Årbok 2010
☐ Årbok 1989/90	☐ Årbok 1997 (utsolgt)	☐ Årbok 2004	
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 2005	
☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1999	☐ Årbok 2006	
☐ Årbok 1993	☐ Årbok 2000	☐ Årbok 2007	
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 2001	☐ Årbok 2008	

Jeg ønsker:

- Å bli medlem - kontingent kun kr 100,- per år
- Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-
- "Vandring på Grorud" 2. utgave kr 100,-
- Groruddalen Kulturminneatlas kr 75,-
- En tysklandsfange forteller kr 100,-

Medlemsnr. _____ Navn _____

Adresse _____ Postnr. _____

(Sted/dato)

(Underskrift)